

**«Άγιος Τηλέμαχος,
ο πρύτανης της ειρήνης»**

του Αρχιμανδρίτου Μιχαήλ Σταθάκη

Πολλές φορές μαθαίνουμε κάτι και μένουμε άναυδοι, γιατί δεν φανταστήκαμε ποτέ ότι υπάρχει. Άλλες φορές βλέπουμε κάτι άλλο και εκπλησσόμαστε, γιατί ποτέ δεν ψάξαμε για να το βρούμε. Ενώ άλλες φορές βρισκόμαστε μπροστά σε κάτι άλλο, που γνωρίζαμε ότι υπάρχει, αλλά η ανθρώπινη αδυναμία μάς έκανε και το ξεχάσαμε...

Κάτι τέτοιο συνέβη μάλλον και με έναν άγιο μοναχό που για χρόνια ολόκληρα, για αιώνες πολλούς μετά την άθληση και το μαρτύριό του, θέλησε να συνεχίσει τους ασκητικούς του αγώνες κρυμμένος βαθιά στις σελίδες του Συναξαριστή, μακριά από τα βλέμματα των ανθρώπων, αλλά κοντά στα μάτια του Θεού.

Γεννήθηκε στα μέσα του 4^{ου} αιώνας, κάπου στα μέρη της Εγγύς Ανατολής, της αγίας γης της Μικράς Ασίας, που αν και «Μικρά» μόνο με μεγάλα καταπιάστηκε στην Ιστορία. Έζησαν εκεί μεγάλοι και σπουδαίοι άνθρωποι σαν τον Θαλή και τον Ηράκλειτο, τον Ανθέμιο και τον Ισίδωρο· μεγάλοι Απόστολοι όπως ο Παύλος και ο Ιωάννης ο Θεολόγος· μεγάλοι Πατέρες σαν το Νικόλαο και το Χρυσόστομο, αλλά και τους Καππαδόκες το Βασίλειο και το Γρηγόριο· μεγάλοι Μάρτυρες όπως ο Χαράλαμπος και ο Τρύφων, ο Ευγένιος και οι Τεσσαράκοντα· μεγάλοι Όσιοι σαν το Στυλιανό τον Παφλαγόνα, τον Ιωάννη το Ρώσο, το Χριστόδουλο το Λατρινό, τον Αρσένιο από τα Φάρασα. Μεγάλα είναι τα βουνά και τα ποτάμια της και πιο μεγάλα τα ονόματά τους· Αραράτ, Τίγρης, Ευφράτης, Σαγγάριος. Μεγάλες ήταν οι χαρές της Μικράς Ασίας, αλλά ακόμα μεγαλύτερες οι λύπες και τα βάσανά της! Ήταν πολύ μεγάλες οι ρίζες της γι' αυτό υπήρξε και μεγάλος ο ξεριζωμός της.

Ήταν λοιπόν ποτέ δυνατόν να βγάλει αυτή η γη παιδιά κατώτερα των πατέρων τους; Έτσι και ο όσιός μας ομοίασε κατά πάντα σε εκείνους. Έγινε μοναχός σε κάποια Μονή της πατρίδας του και ζούσε με υπακοή στους γεροντάδες του, διατρέβοντας στα Ευαγγελικά λόγια και στα ακούσματα των κατορθωμάτων των συγχρόνων του μοναχών, τότε που γράφονταν τα Γεροντικά και η Φιλοκαλία από τους μοναχούς των ερήμων της Νιτρίας και της Θηβαΐδος, στη μακρινή Αίγυπτο.

Ήταν όμως αυτή η εποχή που ακόμα στις μεγάλες πόλεις της αυτοκρατορίας, παρά την επικράτηση του Χριστιανισμού, υπήρχαν τα χνάρια της σήψης της φιλήδονης αρχαιότητας έντονα χαραγμένα στον τρόπο της ζωής των ανθρώπων. Ο άγιός μας, αφού ζήτησε και πήρε ευλογία από το Μοναστήρι του, ξεκίνησε ένα μακρινό, για εκείνα τα χρόνια, ταξίδι προς την παλιά αλλά ακμαία ακόμα πρωτεύουσα της

αυτοκρατορίας για να κηρύξει το Λόγο του Κυρίου και να ενισχύσει τους χριστιανούς αδελφούς.

Φθάνοντας λοιπόν στη Ρώμη η πρόνοια του Θεού τον οδηγεί σε κάποιο στάδιο, στην αρένα του οποίου λάμβανε χώρα μια μονομαχία. Ο άγιος συγκλονισμένος από το τρομερό θέαμα εισήλθε με θάρρος στον αγωνιστικό χώρο και φώναξε: «στο όνομα του Χριστού σταματήστε!». Τότε όλοι οι θεατές που παρακολουθούσαν και οι μονομάχοι άρχισαν να γελούν μαζί του και να τον χλευάζουν. Ο ασκητής συνέχισε να τους παροτρύνει να σταματήσουν, ενώ το πλήθος κυριευμένο από ένα δαιμονικό παροξυσμό άρχισε να τον λιθοβολεί. Τότε ο διοικητής Αλύπιος έδωσε διαταγή στους μονομάχους να εκτελέσουν τον άγιο. Ένας από αυτούς τον πλησίασε και τον χτύπησε στο στομάχι με το ξίφος του, ρίχνοντάς τον κάτω. Ο άγιος σηκώθηκε και ξαναφώναξε στους δύο μονομάχους να σταματήσουν. Τότε ο άλλος μονομάχος επευφημούμενος από τους θεατές τον κάρφωσε στο στομάχι με το ξίφος και ο όσιος, αφού ψέλλισε για τελευταία φορά να σταματήσουν στο όνομα του Χριστού, παρέδωσε την αγία του ψυχή στον Κύριο. Το πλήθος σιώπησε και εκκένωσε την αρένα. Το μαρτυρικό του σώμα παρέλαβαν και ενταφίασαν ευλαβείς χριστιανοί. Το ημερολόγιο έγραφε 1^η Ιανουαρίου 404 μ. Χ.

Αμέσως μετά το γεγονός αυτό ο αυτοκράτορας Ονώριος εξέδωσε διάταγμα με το οποίο απαγόρευσε τις μονομαχίες μέχρι θανάτου στις αρένες τις αυτοκρατορίας.

Αργότερα, ο επίσκοπος Κύρου Θεοδώρητος στην Εκκλησιαστική του Ιστορία, η οποία περιλαμβάνεται στη Πατρολογία Mingé¹, ανέφερε το σπουδαίο εκείνο περιστατικό, στο οποίο πρωταγωνίστησε ο μοναχός από τη Μικρά Ασία, που αναδείχθηκε άγιος της καταγωγής του, εμφορούμενος από πνεύμα ιεραποστολικό, μοναχικό και μαρτυρικό και έλαβε το προσωνύμιο του πρυτάνεως της ειρήνης. Το όνομά του είναι Τηλέμαχος και η Εκκλησία μας τον έγραψε με μεγάλα γράμματα στα σπουδαιότερα βιβλία της, στα Μαρτυρολόγια, και εορτάζει τη μνήμη του την 1^η Ιανουαρίου εκάστου έτους.

Απολυτίκιον

(ποίημα Χαραλάμπους Μπούσια

Μ. Ὑμνογράφου τῆς τῶν Ἀλεξανδρέων Ἐκκλησίας).

Ἦχος πλ. α'. Τόν συνάναρχον Λόγον.

Τοῦ Χριστοῦ ἐν ὀνόματι, Ὁσιόαθλε, εἰς Ῥώμης στάδιον μέγα εἰσῆλθες καί εὐθαρσῶς μονομαχιῶν τήν παῦσιν ἐπεζήτησας, Μάρτυς Τηλέμαχε, ἀκμῆς ὁ γευσάμενος στυγνῶς μαχαίρας· διό σε πόθῳ ὕμνολογοῦντες εὐχάς σου τάς ὀλοθέρομους ἐκδεχόμεθα.

¹ Mingé, Θεοδωρήτου Εκκλησιαστική Ιστορία, V, 26 (pg 82, 1255).

ὁ ἅγιος

ΤΗΛΕΠΑΧΟΣ

ἀδελφοί ἀγαπάτε
τὴν Πάνοπλιν
τοῦ Θεοῦ ἵνα
ζήσῃ ὅντι ἐστὶν
ἐν τῇ ἡμερᾷ
τῆς Πεντηκστής

Πα. Ἰωάν. Βλαχουράκης

Δίπλωμα τοῦ ἁγίου τοῦ Θεοῦ
Τηλεπαχίου ἱεροσολίτου.
Ἐκδόσις: 2000